

Pojasnilo k predlogu za revizijo Smernic o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020¹

Komisija objavlja za posvetovanje predlog za revizijo Smernic o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 (v nadaljnjem besedilu: **smernice za obdobje 2014–2020**). Državljeni in deležniki so vabljeni, da predstavijo stališča o tem predlogu in o vprašanju, kako bi revidirane smernice prispevale k uresničitvi ciljev zelenega dogovora EU v zvezi z ogljično nevtralnostjo, energijsko učinkovitostjo in učinkovito rabo virov ter krožnostjo, zmanjšanjem onesnaževanja in biotsko raznovrstnostjo na stroškovno učinkovit način ob hkratnem omejevanju morebitnih izkrivljanj konkurence. To javno posvetovanje bo trajalo osem tednov. Poleg tega bo, kot je že bilo napovedano v začetni oceni učinka, organizirano srečanje z državami članicami za pridobitev njihovih povratnih informacij o osnutku smernic, predlaganih za posvetovanje. Informacije, zbrane s tem javnim posvetovanjem, bodo upoštevane pri oceni učinka, na kateri bo temeljila revizija.

Komisija je novembra 2020 objavila začetno oceno učinka, da bi državljane in deležnike obvestila o pobudi za revizijo smernic za obdobje 2014–2020, ter začela odprto javno posvetovanje na podlagi vprašalnika za zbiranje povratnih informacij deležnikov, ki bodo uporabljene pri reviziji. Hkrati je Generalni direktorat za konkurenco objavil vseevropski razpis za prispevke za razpravo o vprašanju, kako lahko politika konkurence EU najbolje podpre zeleni dogovor. Temu je sledila konferenca, ki jo je 4. februarja 2021 gostila izvršna podpredsednica Margrethe Vestager in na kateri so bili predstavljeni različni pogledi na to pomembno temo, ki so prav tako podlaga za to revizijo.

Namen tega pojasnila je natančno opredeliti cilj in področje uporabe predloga za to revizijo. To pojasnilo spremlja javno posvetovanje o predlaganih smernicah o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022 (v nadaljnjem besedilu: **smernice za leto 2022**).

1. Ozadje

Komisija je evropski zeleni dogovor določila za najpomembnejšo prednostno nalogo, katere cilj je preobraziti EU v pravično in uspešno družbo s sodobnim, z viri gospodarnim in konkurenčnim gospodarstvom. Podnebne ambicije Komisije so bile leta 2019 okrepljene s sporočilom o evropskem zelenem dogovoru², v katerem je določen cilj ničelnih neto emisij toplogrednih plinov do leta 2050. Da bi Komisija EU usmerila na odgovorno pot k podnebni nevtralnosti do leta 2050, je predlagala tudi zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030³. Ta ambiciozna cilja sta bila določena v predlaganem besedilu podnebnih pravil.

Za uresničevanje ciljev ogljične nevtralnosti, energijske učinkovitosti in učinkovite rabe virov ter krožnosti, zmanjšanja onesnaževanja in biotske raznovrstnosti ter podporo zelenemu prehodu bodo potrebna precejšnja prizadevanja in ciljno usmerjena podpora. Za izpolnitev ambicij, določenih v zelenem dogovoru, bodo potrebne znatne naložbe, med drugim tudi dodatne naložbe v energijo iz obnovljivih virov. Komisija je ocenila, da bodo za doseganje nedavno povečanih podnebnih in energetskih ciljev za leto 2030 potrebne dodatne letne naložbe v višini 350 milijard EUR. Zaradi

---

¹ UL C 200, 28.6.2014, str. 1.

² Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski zeleni dogovor, 11. december 2019, COM(2019) 640 final.

³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030 – Vlaganje v podnebno nevtralno prihodnost v korist naših državljanov, 17. september 2020, COM(2020) 562 final.

velikosti tega naložbenega izziva je treba stroškovno učinkovito mobilizirati sredstva zasebnega sektorja in javna sredstva. To bo vplivalo na vse sektorje in celotno gospodarstvo.

Pravila o državni pomoči bodo imela pomembno vlogo pri uresničevanju ciljev evropskega zelenega dogovora in mehanizma za pravični prehod. V sporočilu o evropskem zelenem dogovoru je izrecno navedeno, da bi bilo treba pravila o državni pomoči revidirati, da bodo odražala te cilje politike, podpirala stroškovno učinkovit prehod na podnebno nevtralnost in olajšala postopno opuščanje subvencij za fosilna goriva, zlasti za tista, ki najbolj onesnažujejo okolje, obenem pa bodo zagotavljala enake konkurenčne pogoje na notranjem trgu.

Trenutne smernice za obdobje 2014–2020 iz leta 2014 bodo prenehale veljati 31. decembra 2021. Cilj je torej, da bi nove smernice začele veljati v začetku leta 2022.

Komisija je leta 2019 izvedla preverjanje primernosti svežnja za posodobitev pravil o državni pomoči, ki je bil objavljen 30. oktobra 2020⁴.

Rezultati so pokazali, da so smernice za obdobje 2014–2020 in pravila uredbe o splošnih skupinskih izjemah glede varstva okolja in energije na splošno uspešno podprli podnebne cilje, vendar bi bilo treba določene vidike poenostaviti in posodobiti tako, da se čim bolj zmanjšajo izkrivljanja trgovine in konkurence. Poleg tega evropski zeleni dogovor zahteva širšo in bolj poglobljeno revizijo smernic za obdobje 2014–2020, da bi te lahko v polnosti ustrezale izzivom zelenega dogovora.

Revizija smernic se opira na vrednotenje ter različne vire dokazov in podatkov, vključno s prakso, zunanjo študijo in prispevkom deležnikov. Komisija je zbrala stališča z odprtim javnim posvetovanjem, ki je potekalo v letu 2020. Dopolnjena bodo s povratnimi informacijami, prejetimi na podlagi tega javnega posvetovanja.

Vzporedno s tem poteka tudi delna revizija ustreznih določb uredbe o splošnih skupinskih izjemah, ki dopolnjujejo določbe teh smernic. Javno posvetovanje o predlogu za te revidirane določbe naj bi predvidoma potekalo poleti 2021.

2. Razlogi za revizijo

Glavna gradnika revizije sta:

- razširitev področja uporabe smernic na nova področja (npr. čista mobilnost, biotska raznovrstnost) in vse tehnologije, ki lahko uresničujejo zeleni dogovor, s čimer bodo omogočeni višji zneski pomoči (100 % vrzeli v financiranju) in novi instrumenti pomoči (npr. pogodbe na razliko za ogljik);
- uvedba prožnejših pravil o združljivosti s poenostavljeno oceno medsektorskih ukrepov in na splošno brez posameznih prijavitev za obsežne zelene projekte v okviru odobrenih shem.

Temu širšemu področju uporabe smernic je treba dodati zaščitne ukrepe za zagotovitev, da se pomoč dejansko usmerja tja, kjer je potrebna za izboljšanje varstva okolja, da je omejena na tisto, kar je potrebno za doseganje okoljskih ciljev, in da ne izkrivlja konkurence ali celovitosti notranjega trga. Cilj te revizije je obenem zagotoviti usklajenost in skladnost z ustrežno zakonodajo in politikami EU na področjih okolja in energije.

---

⁴ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2044-Posodobitev-sveznja-pravil-o-drzavni-pomoci-iz leta-2012-zelezniske-smernice-in-kratkoročno-zavarovanje-izvoznih-kreditov-preverjanje-ustreznosti> sl.

Kar zadeva postopno opuščanje subvencij za fosilna goriva, je v predlaganih smernicah pojasnjeno, da ukrepi podpore fosilnim gorivom, ki najbolj onesnažujejo okolje, praviloma ne morejo imeti pozitivnih vplivov na okolje, pogosto pa imajo pomembne negativne vplive, saj lahko povečajo negativne okoljske posledice na trgu. Enako velja za ukrepe, ki vključujejo nove naložbe v zemeljski plin, razen če se dokaže, da so naložbe združljive s podnebnim ciljem Unije do leta 2030 in njenim ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050. Zato smo v predlaganih smernicah navedli, da za take ukrepe pozitiven zaključek test tehtanja ni verjeten (in zato tudi državna pomoč najverjetneje ne bo mogoča).

Kar zadeva revizijo ustreznih določb uredbe o splošnih skupinskih izjemah, je cilj še naprej pospeševati zelene naložbe s širjenjem področja uporabe na vodilna področja, kot sta infrastruktura za čisto mobilnost in biotska raznovrstnost, ter s ponovno preučitvijo določb o energijski učinkovitosti v stavbah in o učinkoviti rabi virov, da bi te postale bolj operative. Poleg tega bodo pravila prožnejša glede opredelitve upravičenih stroškov in intenzivnosti pomoči.

Naslednji oddelki vsebujejo pregled glavnih sprememb, ki jih Komisija obravnava v tej fazi revizije. Besedilo osnutka smernic, predlagano za razpravo, ni dokončno in bo pozneje ponovno ocenjeno glede na povratne informacije ter dokaze, prejete v okviru tega javnega posvetovanja.

3. Pomoč za zmanjšanje in odvzem emisij toplogrednih plinov, tudi na podlagi podpore za energijo iz obnovljivih virov

Da bi čim bolj olajšali doseganje podnebnih ciljev Unije, je področje uporabe predlaganih smernic razširjeno na vse tehnologije, ki zmanjšujejo toplogredne pline in izboljšujejo energijsko učinkovitost. V tem oddelku smernic namenoma niso navedene posamezne tehnologije, saj je namen omogočiti vse tehnologije in pristope, ki lahko dajo svoj prispevek, in zagotoviti, da so smernice čim bolj primerne za prihodnost. Vendar bi bila podpora energiji iz obnovljivih virov v celoti zajeta s tem oddelkom, določene sheme za energijo iz obnovljivih virov pa so v okviru teh pravil še vedno mogoče za zagotovitev, da imajo države članice potrebna orodja za podporo doseganju ciljev Unije na področju energije iz obnovljivih virov.

Za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali izboljšanje energijske učinkovitosti bo mogoča pomoč za celotne neto dodatne stroške okolju prijaznejših naložb in dejavnosti, prav tako bo mogoča pomoč v najrazličnejših oblikah, vključno s pogodbami na razliko, ob upoštevanju pravil za preprečitev neupravičenega izkrivljanja oblikovanja tržnih cen.

Za okrepitev preglednosti, za zagotovitev, da je dodatna prožnost dobro umerjena, in spodbuditev sodelovanja deležnikov pri oblikovanju podpornih ukrepov je v smernicah za leto 2022 uvedena zahteva za javno posvetovanje o glavnih značilnostih predvidene sheme v nekaterih okoliščinah.

Za zagotovitev, da je pomoč potrebna, in odvrnitev od pomoči za naložbe, ki so v smislu razogljičenja stroškovno manj učinkovite, bodo morale države članice jasno opredeliti stroške vseh podprtih vrst projektov za varstvo podnebja v smislu zneska pomoči na doseženo enoto zmanjšanja emisij toplogrednih plinov (EUR/tono zmanjšane ekvivalentne CO₂). Vendar pa tega parametra ne bo treba uporabiti kot podlago za izbor projektov, ki naj bi prejeli pomoč.

Za zmanjšanje čezmernih nadomestil in izkrivljanj trga je konkurenčni postopek zbiranja ponudb privzeti mehanizem za dodeljevanje pomoči in določanje njene višine. Razen če je drugače utemeljeno, bi morale biti zbiranje ponudb čim bolj odprto za konkurenčne tehnologije v državah članicah, ki lahko uresničijo zadani cilj zmanjšanja emisij toplogrednih plinov.

Komisija si tudi posebej prizadeva zbrati pripombe o vključitvi pomoči za odvzem toplogrednih plinov iz okolja na področje uporabe smernic. Tehnologije, ki omogočajo odvzem toplogrednih plinov

iz zunanjega zraka, lahko prispevajo k doseganju ciljev EU, ne bi pa smele zmanjšati prizadevanj za izčrpanje morebitnih drugih razpoložljivih sredstev za preprečitev ali zmanjšanje emisij. Poleg tega obstajajo primeri zasebnih, nesubvencioniranih naložb v odvzem toplogrednih plinov, kar kaže, da pomoč morda ne bo vselej potrebna. Pripombe bodo pomembna podlaga za ozaveščeno odločitev, ali bi področje uporabe smernic moralo vključevati tudi odvzem toplogrednih plinov iz okolja ali ne.

4. Druga okoljska pomoč

4.1. Pomoč za izboljšanje energijske in okoljske učinkovitosti stavb

Da bi dosegli cilj vsaj 55-odstotnega zmanjšanja emisij za leto 2030, mora EU za 60 % zmanjšati emisije toplogrednih plinov iz stavb. Sporočilo Komisije o valu prenove⁵ določa cilj, da se v naslednjih desetih letih vsaj podvojijo stopnje prenove ter zagotovi, da prenove privedejo do učinkovitejše rabe energije in virov.

Za pospešitev temeljitih prenov bodo države članice lahko združile pomoč za izboljšanje energijske učinkovitosti stavb s pomočjo za kakršne koli naložbe, s katerimi se izboljša njihova energijska ali okoljska učinkovitost, kot so infrastruktura na kraju samem za proizvodnjo in shranjevanje energije iz obnovljivih virov, polnilna mesta za električna vozila in oprema za digitalizacijo.

Za zagotovitev, da bo s pomočjo doseženo dejansko izboljšanje energijske učinkovitosti, bo potrebna minimalna raven prihrankov energije. Ukrepi pomoči, ki spodbujajo znatne prihranke energije, bodo upravičeni do zelenega bonusa.

Predlagane smernice vključujejo posebna pravila o pomoči podjetjem za energetske storitve za pospešitev pogodbenega zagotavljanja prihranka energije.

4.2. Pomoč za čisto mobilnost

Za doseganje cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050 je v evropskem zelenem dogovoru določena potreba po zmanjšanju emisij v prometnem sektorju za 90 %. Sporočilo Komisije o Strategiji za trajnostno in pametno mobilnost⁶ potrjuje cilj evropskega zelenega dogovora in določa različne mejnike, ki naj bi sektorju začrtali pot do doseganja tega cilja⁷.

Za lažji prehod na čisto mobilnost bo v okviru predlaganih smernic mogoče podpreti nakup čistih vozil (za prevoz potnikov in tovora po zraku, cesti, železnici, celinskih plovnih poteh, morju in obali), vključno z vozili, ki za gorivo uporabljajo zemeljski plin, kadar predstavljajo potrebno premostitveno tehnologijo na poti do brezemisijske mobilnosti, ali naknadno opremljanje transportnih vozil. Poleg tega bo področje uporabe smernic razširjeno, da bi se državam članicam zagotovila možnost podpore uvajanju javno dostopne polnilne in oskrbovalne infrastrukture, ki je potrebna za vožnjo čistih vozil, brez izrivanja zasebnih naložb v tem sektorju.

Pomoč se praviloma dodeli s konkurenčnimi postopki zbiranja ponudb, da bi ostala omejena na najmanjši potrebni znesek. V zvezi s pomočjo za čista vozila bi smernice za leto 2022 zagotovile

---

⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Val prenove za Evropo – ekologizacija stavb, ustvarjanje delovnih mest, izboljšanje življenj, 14. oktober 2020, COM(2020) 662 final.

⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija za trajnostno in pametno mobilnost – usmerjanje evropskega prometa na pravo pot za prihodnost, 9. december 2020, COM(2020) 789 final.

⁷ Ti med drugim vključujejo cilj, da bo do leta 2030 na cestah najmanj 30 milijonov brezemisijskih avtomobilov in 80 000 brezemisijskih tovornjakov ter da bodo do leta 2050 skoraj vsi avtomobili, kombinirana vozila, avtobusi in nova težka vozila brezemisijski.

državam članicam prožnost za opredelitev najprimernejše oblike pomoči, hkrati pa bi omogočile pokritje celotnih dodatnih stroškov lastništva. V zvezi s polnilno in oskrbovalno infrastrukturo bodo države članice lahko financirale projekte do celotne vrzeli v financiranju.

4.3. Pomoč za učinkovito rabo virov in podporo prehodu na krožno gospodarstvo

Akcijski načrt za krožno gospodarstvo⁸, katerega cilj je pospešiti prehod EU na krožno gospodarstvo v okviru preobrazbene spremembe, ki jo spodbuja evropski zeleni dogovor, posebej poziva k upoštevanju ciljev, povezanih z učinkovito rabo virov, v okviru revizije smernic.

V smernice bo vključen nov oddelek o učinkoviti rabi virov in krožnosti, ki bo zajemal pomoč za naložbe, s katerimi se izboljša učinkovita raba virov, ter za preprečevanje nastajanja odpadkov, pripravo odpadkov za ponovno uporabo ali recikliranje in recikliranje odpadkov ali drugih proizvodov, materialov ali snovi.

Izračun upravičenih stroškov bo temeljil na opredelitvi hipotetičnega scenarija za zagotovitev, da pomoč ostane omejena na nadomestilo okoljskih stroškov. Če hipotetičnega scenarija ni mogoče določiti, se predlaga alternativna metoda izračuna. Največja intenzivnost pomoči bo znašala 40 % upravičenih stroškov, z bonusi za mala in srednja podjetja, za naložbe na območjih, ki prejemajo pomoč, in za projekte ekoinovacij. Pomoč se lahko zagotovi tudi prek konkurenčnega postopka zbiranja ponudb.

Prehodno se lahko pomoč za stroške poslovanja zagotovi samo za ločeno zbiranje in sortiranje odpadkov ali drugih proizvodov, materialov ali snovi v zvezi s posebnimi tokovi odpadkov ali vrstami odpadkov za pripravo za ponovno uporabo ali recikliranje.

4.4. Druga okoljska pomoč

Zmanjšanje onesnaževanja

Novi oddelek bo zajemal pomoč za preprečevanje ali zmanjšanje onesnaževanja in emisij, ki niso toplogredni plini (npr. dušikovi oksidi, žveplov dioksid, hrup, fosfati itd.).

Za zagotovitev, da je pomoč usmerjena v naložbe, ki imajo pozitiven učinek na zmanjšanje onesnaževanja, bodo morale države članice količinsko opredeliti okoljske koristi svojih ukrepov. Za poenostavitev izračuna upravičenih stroškov predlagane smernice določajo alternativna pravila o sorazmernosti, če hipotetičnega scenarija ni mogoče določiti. Največja intenzivnost pomoči bo znašala 40 % upravičenih stroškov, z bonusi za mala in srednja podjetja in za naložbe na območjih, ki prejemajo pomoč. Pomoč se lahko zagotovi tudi prek konkurenčnega postopka zbiranja ponudb.

Posebna pravila se bodo uporabljala za pomoč v obliki trgovanja z dovoljenji.

Obnova in biotska raznovrstnost

Področje uporabe predlaganih smernic je bilo razširjeno, da bi poleg pomoči za dekontaminacijo zajemalo tudi pomoč za obnovo narave in ekosistemov ter za varstvo in obnovo biotske raznovrstnosti.

Predlagane smernice omogočajo državam članicam, da pokrijejo razliko med celotnimi stroški projekta za dekontaminacijo, obnovo ali biotsko raznovrstnost in povečano vrednostjo območja, ki izhaja iz dekontaminacije ali obnove. V skladu z načelom „onesnaževalec plača“ pomoči ni mogoče

---

⁸ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo Za čistejšo in konkurenčnejšo Evropo, 11. marec 2020, COM(2020) 98 final.

dodeliti subjektu, ki je odgovoren za preprečitev in odpravo degradacije in kontaminacije okolja, razen kadar je to potrebno za povečanje obsega ali cilja projekta dekontaminacije ali obnove, ki presega njegove pravne obveznosti.

Znižanje davkov

Ob upoštevanju fiskalne avtonomije držav članic in da se slednjim omogoči prožnost pri načrtovanju ukrepa v obliki znižanja davkov, predlagane smernice vključujejo poseben oddelek, ki določa ciljno usmerjena merila združljivosti (npr. poenostavljen postopek, zlasti izvzetje od zahteve po konkurenčnem zbiranju ponudb). Ta oddelek je razdeljen v dva pododdelka: (i) znižanja okoljskih davkov ali dajatev, ki so potrebna za nekatere sektorje z veliko porabo virov (nadaljevanje obstoječih določb iz oddelka 3.7.1 smernic za obdobje 2014–2020); (ii) znižanje davkov in/ali parafiskalnih dajatev, katerih primarni cilj je varstvo okolja, tj. spodbujanje upravičencev k izvajanju projektov ali dejavnosti, ki povzročajo manj onesnaženja ali manjšo porabo virov.

Pomoč ne sme presegati običajne stopnje ali zneska davka ali dajatve, ki bi se sicer uporabljal. Odvisno od tega, ali se pomoč nanaša na naložbe ali pa gre za pomoč za tekoče poslovanje, se uporabijo dodatni posebni zaščitni ukrepi.

5. Pomoč v energetskega sektorju

5.1. Pomoč za zanesljivo oskrbo z električno energijo

S predlaganimi smernicami se večinoma ohranjajo pravila iz smernic za obdobje 2014–2020. Vanje so vključeni glavni vidiki sektorske zakonodaje in kodificirana je praksa od leta 2014, zlasti pa je pojasnjeno, da se smernice uporabljajo tudi za prezasedenost omrežja in ukrepe prekinljivosti.

Predlagane smernice bodo državam članicam omogočile, da bodo njihovi ukrepi za zanesljivost oskrbe bolj ekološki (npr. z določitvijo strogih nacionalnih mejnih vrednosti emisij ali vključitvijo drugih okoljskih meril v njihove ukrepe za zanesljivost oskrbe).

Za večjo preglednost in spodbujanje sodelovanja deležnikov pri načrtovanju teh kompleksnih podpornih ukrepov bo uvedena zahteva za javno posvetovanje v nekaterih okoliščinah.

5.2. Pomoč za energetska infrastrukturo

Pravila o državni pomoči za energetska infrastrukturo se izvajajo v okoliščinah, kjer se številni, zlasti veliki projekti sofinancirajo iz strukturnih skladov EU. Poleg tega naj bi bil znaten znesek odhodkov sklada za okrevanje in odpornost v okviru vodilnega projekta „Zagnati“ namenjen za posebne infrastrukturne projekte. V predlaganih smernicah bi bilo jasno ponovljeno, da se vprašanja državne pomoči pojavljajo samo, kadar infrastruktura deluje zunaj naravnih in pravnih monopolov upravljavcev omrežja.

Področje uporabe predlaganih smernic bi bilo obenem razširjeno na nove kategorije infrastrukture, ki so od uvedbe sedanjih smernic za obdobje 2014–2020 postale pomembnejše, kot so cevovodi, rezervirani za vodik in pline iz obnovljivih virov, ter dodatne nove kategorije infrastrukture, ki se lahko pojavijo v naslednjih letih. Naložbe v take nove kategorije infrastrukture bi bile ocenjene tudi na podlagi splošnih načel ocenjevanja glede sorazmernosti in preprečevanja izkrivljanja konkurence.

Nazadnje bodo za preprečitev vezanosti infrastrukturnih zmogljivosti v zvezi s fosilnimi gorivi uvedeni dodatni zaščitni ukrepi za podporo naložbam v infrastrukturo za zemeljski plin (npr. terminali za utekočinjeni zemeljski plin), na primer z zahtevo, da je plinska infrastruktura pripravljena na vodik oziroma da kako drugače ne ustvarja učinka vezanosti. Infrastruktura za druge oblike fosilnih goriv (zlasti nafto) ne bi bila vključena v predlagane smernice.

5.3. Pomoč za daljinsko ogrevanje in hlajenje

V zvezi z daljinskim ogrevanjem in hlajenjem bodo poenostavitve, predstavljene v okviru sporočila o naložbenem načrtu za trajnostno Evropo⁹, in predloge sklada za okrevanje in odpornost¹⁰ ohranjene. Ta pravila: (a) odpirajo možnost ocenjevanja sorazmernosti pomoči za omrežje in vira toplote glede na vrzel v financiranju (tj. brez upoštevanja preteklih intenzivnosti pomoči) ter (b) pojasnjujejo, da kadar naložba v nadgradnjo še ne dosega standarda energijske učinkovitosti, se pomoč kljub temu lahko odobri pod pogojem, da se v treh letih začne nadaljnja nadgradnja za doseganje energijske učinkovitosti.

Tudi v tem primeru bodo uvedeni dodatni zaščitni ukrepi proti učinku vezanosti za projekte daljinskega ogrevanja, ki vključujejo fosilna goriva. Na podlagi splošnega pristopa, opisanega v oddelku 2, je v predlaganih smernicah pojasnjeno, da podpora za novo proizvodnjo toplote, temelječa na fosilnih gorivih, ki najbolj onesnažujejo, najverjetneje ne bo mogoča, saj taka podpora nima pozitivnih vplivov na okolje, ima pa dodatne negativne vplive. Vendar pa bi bilo pozitivne vplive mogoče ugotoviti v primeru podpore za nadgradnjo omrežij za prenos toplote v okolici obratov za proizvodnjo energije iz fosilnih goriv, če to ne privede do povečane proizvodnje energije, temelječe na fosilnih gorivih (npr. s priklopom dodatnih odjemalcev).

Za podporo projektom proizvodnje daljinskega ogrevanja, ki vključujejo plin, morajo države članice pojasniti, kako bodo zagotovile skladnost naložbe s splošno strategijo za doseganje cilja Unije za podnebno nevtralnost do leta 2050.

5.4. Pomoč za zaprtje dejavnosti premoga, šote in naftnega skrilavca

Odmik od proizvodnje električne energije na osnovi premoga, šote in naftnega skrilavca je ena najpomembnejših gonilnih sil za razogljčenje v elektroenergetskem sektorju Unije. Predlagane smernice bodo vsebovale pravila o združljivosti za dve vrsti ukrepov podpore, ki jih države članice lahko sprejmejo za podporo zaprtju elektrarn, ki sežigajo premog (vključno s črnim premogom in lignitom), šoto ali naftni skrilavec, potencialno pa tudi rudarskih dejavnosti za ta goriva (skupaj imenovane „dejavnosti premoga, šote in naftnega skrilavca“).

Prvi pododdelek obravnava pomoč, ki jo države članice dodelijo za nadomestilo za predčasno zaprtje donosnih dejavnosti premoga, šote in naftnega skrilavca, zlasti za izpadli dobiček. Kjer je mogoče, bo znesek pomoči določen prek konkurenčnega postopka zbiranja ponudb. Da se zagotovi izvajanje najučinkovitejših projektov, bo potrebna tudi količinska opredelitev okoljskih koristi.

Drugi pododdelek se nanaša na pomoč, ki jo države članice dodelijo za kritje izjemnih družbenih in okoljskih stroškov, ki nastanejo z zaprtjem nekonkurenčnih dejavnosti premoga, šote in naftnega skrilavca. Kategorije zajetih upravičenih stroškov so opredeljene v predlaganih smernicah. Stroški, ki nastanejo zaradi neskladnosti z okoljskimi predpisi, in stroški, povezani s trenutno proizvodnjo, ne bodo upravičeni.

6. Pomoč v obliki znižanj dajatev za električno energijo za energetske intenzivne uporabnike

Preobrazba gospodarstva EU v skladu z evropskim zelenim dogovorom se delno financira z dajatvami na porabo električne energije. V tem smislu je verjetno, da bodo države članice še naprej financirale

---

⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Naložbeni načrt za trajnostno Evropo – Naložbeni načrt za evropski zeleni dogovor, 14. januar 2020, COM(2020) 21 final.

¹⁰ https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/template_RFF_district_heating.pdf.

take politike z dajatvami, zato je mogoče, da se bodo te dajatve zvišale. Nekateri sektorji, ki so še posebno izpostavljeni mednarodni trgovini in so pri ustvarjanju vrednosti močno odvisni od električne energije, se lahko pri plačevanju takih dajatev soočajo z velikim finančnim bremenom. Smernice za obdobje 2014–2020 so zato državam članicam omogočile uvedbo selektivnih znižanj pri plačilu teh dajatev. Predlagane smernice bi še naprej omogočale znižanja dajatev, da se odpravi povečano tveganje, da bi se dejavnosti v upravičenih sektorjih iz Evropske unije preselile na lokacije, kjer ni okoljske discipline ali pa je ta manj ambiciozna. Komisija je opredelila te sektorje in uvedla zahteve glede sorazmernosti ob upoštevanju dejstva, da lahko prevelika znižanja dajatev ali odobritev znižanj dajatev prevelikemu številu porabnikov električne energije ogrozijo splošno financiranje podpore energiji iz obnovljivih virov ter povzročijo posebno velika izkrivljanja konkurence in trgovine.

Upravičenost se določi na podlagi pragov elektro-intenzivnosti in intenzivnosti trgovine na ravni sektorjev. Sektorji so upravičeni, če imajo vsaj 20-odstotno intenzivnost trgovine na ravni Unije in vsaj 10-odstotno elektro-intenzivnost na ravni Unije. Poleg tega po mnenju Komisije podobno tveganje obstaja v sektorjih, ki se soočajo z vsaj 7-odstotno elektro-intenzivnostjo in vsaj 80-odstotno intenzivnostjo trgovine. 20-odstotni prag intenzivnosti trgovine je skladen z metodologijami, ki se uporabljajo za določitev seznama sektorjev, izpostavljenih premestitvi emisij CO₂, v okviru sistema EU za trgovanje z emisijami¹¹ ter seznama sektorjev, ki se štejejo za izpostavljene resničnemu tveganju premestitve emisij CO₂ zaradi posrednih stroškov emisij, v okviru smernic o državni pomoči za sistem za trgovanje z emisijami¹². Hkrati po mnenju Komisije znatno tveganje, da bi se dejavnosti v upravičenih sektorjih preselile iz Evropske unije, iz zadevnih dajatev izhaja samo, kadar skupna kumulativna raven teh dajatev (pred morebitnimi znižanji) doseže minimalno raven stroškov na MWh.

Da bi se upošteval ambicioznejši cilj zelenega dogovora in kodificirala obstoječa praksa Komisije, bo področje uporabe znižanj razširjeno na vse socialne dajatve in dajatve za razogljičenje. Za energetske intenzivne uporabnike se zlasti šteje, da so v slabšem konkurenčnem položaju, če dajatve za električno energijo dosežejo določen minimalni prag. Znižane dajatve se bodo štele za sorazmerne, če podjetja plačajo najmanj 25 % zadevnih dajatev, obstajala pa bi tudi možnost, da se lastni prispevek podjetij omeji na 1,5 % njihove bruto dodane vrednosti. Predlaga se tudi delna uskladitev določb o znižanjih za energetske intenzivne uporabnike s smernicami o sistemu trgovanja z emisijami, vključno z uvedbo ekoloških pogojenosti.

Komisija si posebej prizadeva zbrati pripombe o vprašanjih, (i) ali je zgornja metodologija primerna za opredelitev sektorjev, ki jim še posebej grozi selitev iz Evropske unije, in sočasno ublažitev zgoraj opredeljenih tveganj izkrivljanja konkurence in trgovine ter odsotnosti zadostnega financiranja za podporo energiji iz obnovljivih virov in (ii) kakšna bi morala biti minimalna kumulativna raven zadevnih dajatev na MWh, ki je potrebna, da se omogočijo znižanja.

---

¹¹ Delegirani sklep Komisije (EU) 2019/708 z dne 15. februarja 2019 o dopolnitvi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z določitvijo sektorjev in delov sektorjev, ki veljajo za izpostavljene tveganju premestitve emisij CO₂, za obdobje med letoma 2021 in 2030.

¹² Sporočilo Komisije, Smernice za nekatere ukrepe državne pomoči v okviru sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov po letu 2021, 21. september 2020, C(2020) 6400 final.